

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

SUPER LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF
SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON PHANOM

อรอุมา ขอบชัยแสง*, ศุภกร ศรีเพชร และ จารูวรรณ เขียวน้ำชุม

Onuma Khobchaisaeng*, Supakorn Sornphet and Jaruwan Kheawnamchum

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University,
Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: moiebru@gmail.com

รับบทความ 11 ธันวาคม 2566 แก้ไขบทความ 30 มกราคม 2567 ตอบรับบทความ 1 กุมภาพันธ์ 2567 เผยแพร่บทความ กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน (2) ศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน (4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 78 คน และครู จำนวน 181 คน รวมทั้งสิ้น 259 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 (บุญชม ศรีสะอาด) ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .53-.93 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 (2) แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .34-.94 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้นำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน
2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
4. ตัวแปรภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวก (X₇) ด้านการเป็นผู้นำตนเอง (X₁) ด้านการเป็นผู้นำในการสร้างทีมงาน (X₆) และด้านการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ (X₅) โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 68 สามารถเขียนสมการได้ ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = .91 + .30X_7 + .19X_1 + .16X_6 + .14X_5$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Zy' = .35Z_7 + .24Z_1 + .19Z_6 + .17Z_5$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) examine and compare the super leadership of school administrators, classified by status and school sizes, 2) examine and compare the effectiveness of school administration, classified by status and school sizes, 3) determine the relationship between the super leadership of administrators and the effectiveness of school administration, and 4) identify the predictive power for the super leadership of administrators affecting the effectiveness of school administration. The sample consisted of 259 participants, including 78 school administrators and 181 teachers. The sample size determination used a 15 percent criterion and was selected through multi-stage random sampling. The research instruments included two sets of 5-rating scale questionnaires: 1) a set of questionnaires about the super leadership of school administrators, with the Index of Item Congruence (IOC) between 0.80 and 1.00, the item discrimination from .53 to .93, and the reliability of .99; and 2) a set of questionnaires about the effectiveness of school administration, with the Index of Item Congruence (IC) between 0.80–1.00, the item discrimination between .34–.94, and the reliability of .98. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test for Independent Samples, One-Way ANOVA, Pearson's product-correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The research results revealed that:

1. The super leadership of school administrators was overall at the highest level. When classified by status, there were no differences in their leadership level. However, when examining self-leadership on an individual basis, differences were observed at the .05 level of significance. In terms of school sizes, the overall super leadership of school administrators showed no differences.

2. The effectiveness of school administration was overall at the highest level. In terms of status and school sizes, there were no differences.

3. The super leadership of school administrators and the effectiveness of school administration revealed a fairly high level of positive correlation at the .01 level of statistical significance.

4. The four variables of super leadership of school administrators affecting the effectiveness of school administration under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom, namely facilitation (X_7), self-leadership (X_1), leadership in team building (X_6), and rewarding and reprimanding creatively (X_5). These aspects could jointly predict at 68 percent. The regression equation of raw scores and standardized scores could be written as follows:

$$Y' = .91 + .30X_7 + .19X_1 + .16X_6 + .14X_5$$

$$Zy' = .35 Z_7 + .24 Z_1 + .19 Z_6 + .17 Z_5$$

Keywords: Super Leadership, Effectiveness of School Administration,
The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom

บทนำ

โลกปัจจุบันหรือโลกยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ทำให้ทุกหน่วยงานหรือองค์กรได้รับผลกระทบโดยตรง เน้นการบริหารจัดการที่แยบยลผู้นำที่มีความสามารถเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับการบริหารที่มุ่งให้เกิดประสิทธิผลในยุคที่มีการแข่งขันสูงเช่นนี้ ดังนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ซึ่งเป็นภาวะผู้นำแบบใหม่สำหรับองค์กรยุคความรู้ที่ผู้นำจะต้องมีอิทธิพลทำให้คนอื่นมีอิทธิพลต่อตนเอง โดยการสร้างผู้นำให้มากขึ้น ซึ่งผู้บริหารที่สามารถสร้างการนำตนเองให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในองค์กรได้นั้นในบริบทของโรงเรียน คือ การที่ผู้บริหารสามารถสร้างให้ครูเกิดภาวะผู้นำด้วยตนเอง สามารถนำตนเองในการทำงานและการมีส่วนร่วมในโรงเรียนได้ ซึ่งภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) ผู้นำต้องผู้บริหารจัดการการทำงานเป็นทีมของคนในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างผู้นำในองค์กรได้ว่า ผู้นำควรใช้พฤติกรรมของการมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำมาใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารงาน โดยการนำรูปแบบภาวะผู้นำที่จะทำให้บุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองและนำองค์กรได้ในที่สุด

(ดาววรรณ ถวิลการ, 2558, หน้า 23–25) โดยภาวะผู้นำแบบนี้กำลังเป็นกระแสและได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพและผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาทั้งทางด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาและประสิทธิผลขององค์กรทางการศึกษา (วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ, 2555, หน้า 175)

ทั้งนี้การบริหารจัดการโรงเรียนนั้น สิ่งที่มีความสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ว่าการจัดการศึกษานั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารต้องใช้ทั้งทักษะ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความเป็นผู้นำ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนที่เป็นเครื่องบ่งชี้ที่สำคัญ ในการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 6) ฉะนั้นพฤติกรรมผู้นำหรือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะผู้บริหารคือกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจในสถานศึกษา ภายใต้สถานการณ์และบทบาทหน้าที่ ตลอดจนเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดไว้ ซึ่งหากผู้บริหารมีแนวทางการจัดการที่ดีมีมาตรฐาน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณภาพในการจัดการศึกษา (นลวัช ยุทธวงศ์, 2564, หน้า 152) และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพเพื่อรับรองว่ามีการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ซึ่งการบริหารจัดการโดยผู้นำภาวะผู้นำเหนือผู้นำมาใช้นั้น จะช่วยให้คนในองค์กรมีโอกาสได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ และมีความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้มีพลังในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา (ดาววรรณ ถวิลการ, 2558, หน้า 1–2)

เนื่องด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ได้แบ่งการบริหารจัดการการศึกษาออกเป็นทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านคุณภาพการศึกษา (2) ด้านโอกาสทางการศึกษา (3) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ (4) ด้านการบริหารจัดการ อันได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยมีการพัฒนาคุณภาพในแต่ละด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการและการพัฒนาเพื่อยกระดับผลการดำเนินการประกอบกับใช้หลักการบริหารงานโรงเรียนเชิงคุณภาพ โดยสร้างภาคีเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริหารงานและการจัดการศึกษาเข้ามามีบทบาท ในการร่วมมือพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม ร่วมกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม, 2566, หน้า 90–94)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยยังเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้เป็นการส่งเสริมคุณลักษณะของภาวะผู้นำเหนือผู้นำให้กับผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่สามารถสร้างการนำตนเองให้เกิดขึ้นแก่ผู้ตามหรือบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารสามารถสร้างและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรจากการเป็นผู้ตามให้เกิดภาวะผู้นำด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคลากรได้มีโอกาสแสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารเป็นเพียงผู้ที่คอยเป็นแบบอย่างในการนำตนเอง ส่งเสริมให้เกิดการนำตนเองตลอดจนการสร้างทีมที่เข้มแข็ง

ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน หมายถึง ผลของการดำเนินงานหรือประสิทธิภาพของโรงเรียนที่เกิดจากความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียน ในการร่วมกันดำเนินงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่เอื้อต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Manz & Sims (2001, p. 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ คือ การเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองหรือผู้นำให้ผู้ตามสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น การใช้สิ่งจูงใจภายนอก การวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลภายนอก และการมอบหมายงานให้เป็นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง

Flavia (2004, p. 2) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) กระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง 6) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และ 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

Lunenburg & Ornstein (2012, p. 305) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ คำที่ให้อารมณ์ดีถึงทิศทางของการพัฒนาที่ถูกต้อง ถูกทิศทาง (Do the right things) อันเป็นบทบาท หน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร เพราะหากสิ่งที่ผู้บริหารกำหนดจะกระทำนั้นมีความไม่ถูกต้องตั้งแต่แรกก็จะก่อให้เกิดผลเสียตามมาอีกมากมาย

Hoy & Miskel (2013, p. 299) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ การที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษา ทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจเป็นผลทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552, หน้า 15–16) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน คือ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร บรรยากาศโรงเรียน คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู การได้รับการสนับสนุนจากสังคมของครู พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหาร เจตคติต่อโรงเรียน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน มี 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารโรงเรียน การบริหารและการสนับสนุน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ธ สุนทรายุทธ (2556, หน้า 382) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานโรงเรียน หมายถึง การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยการพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป จนทำให้เกิดความพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนในภาพรวมทั้งระบบ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2557, หน้า 42–43) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำหรือภาวะผู้นำสร้างผู้นำ (Super-leadership) ว่าเป็นการนำที่เน้นการนำคนอื่น เพื่อให้คนอื่นนั้นสามารถนำตนเองได้ และเป็นภาวะผู้นำแบบใหม่สำหรับองค์กรยุคแห่งความรู้ที่คำนึงถึงโครงสร้างองค์กร และเน้นการเสริมพลังอำนาจให้กับการทำงานเกี่ยวกับการนำคนอื่นให้นำตนเองได้ โดยมีการออกแบบระบบและให้ปฏิบัติตามระบบ เพื่อสอนและเพื่อยอมให้เป็นผู้นำตนเองที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้นำจะต้องมีอิทธิพลในแนวทางที่ทำให้คนอื่นมีอิทธิพลต่อตนเอง โดยหน้าที่ของผู้นำคือสร้างผู้นำให้มากขึ้นไม่ใช่สร้างผู้ตามให้มากขึ้น

เฉลิมชัย หาญกล้า (2559, หน้า 15) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน หมายถึง ผลสำเร็จในการทำงาน การทำในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กร ก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นจุดเน้นที่สำคัญของการบริหารงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล

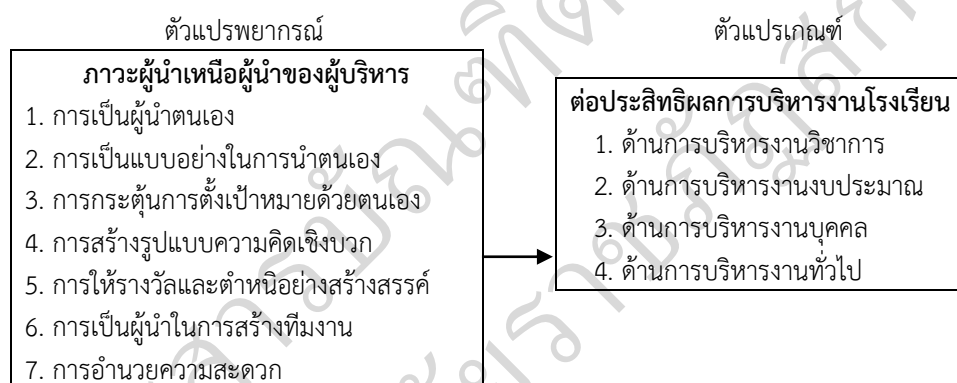
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2561, หน้า 2) กล่าวว่า สุดยอดภาวะผู้นำ หรือ Super Leadership ภาวะผู้นำเกิดจากเราไม่ได้ ชาติแคลนคนที่นั่งอยู่ในตำแหน่งผู้นำ แต่ชาติแคลนคนที่มีภาวะผู้นำในตำแหน่งที่ต้องนำมากกว่า ซึ่งหน้าที่ของผู้นำคือการสร้างคน ไม่เพียงแต่สร้างงานที่ทำ แต่ต้องสร้างคนด้วย ต้องทำให้เขาเติบโตอย่างมีศักยภาพ เพื่อให้องค์กรก้าวหน้าและสามารถแข่งขันได้อย่างมั่นคงในอนาคต

วัฒนา จันทูปาน (2561, หน้า 66) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นการบริหารงานในภาพรวม

นลธวัช ยุทธวงศ์ (2564, หน้า 149–152) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ คือ ภาวะที่ผู้นำหรือผู้บริหารเอื้ออำนวยความสะดวกอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้อื่นสามารถนำตนเองได้ โดยการสร้างความมั่นใจ เป็นผู้นำให้คำแนะนำ กระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นอิสระในตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการตั้งเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จ และสามารถเป็นผู้นำตนเองได้

สุชาติ เสนาสี และคณะ (2566, หน้า 110–112) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำ มี 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างภาวะผู้นำตนเอง 2) การเป็นแบบอย่างภาวะผู้นำตนเอง 3) การตั้งเป้าหมายและวิสัยทัศน์ 4) การสร้างพลังทางบวก 5) การสนับสนุนและเสริมแรง และ 6) การสร้างวัฒนธรรมภาวะผู้นำตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,725 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 111 คน ครู จำนวน 1,614 คน (แผนปฏิบัติการประจำปี 2566 หน้า 6 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2566)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนจังหวัดนครพนม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม จำนวน 259 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 78 คน และครู จำนวน 181 คน

3. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 40)

3.2 การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนของการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพและขนาดโรงเรียนเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร และตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อระหว่าง 0.80–1.00 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร ตั้งแต่ 0.53–0.93 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตั้งแต่ 0.34–0.94 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน และครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Forms) ไปยังโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 40 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 259 ฉบับ
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บด้วยตนเอง พร้อมทั้งสำรวจความสมบูรณ์ครบถ้วนของเนื้อหาในแบบสอบถามโดยจัดส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด จำนวน 259 ฉบับ ได้คืน จำนวน 259 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ IOC ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับการหาค่าสัมประสิทธิ์ (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 2 ด้านการเป็นแบบอย่างในการนำตนเอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 5 ด้านการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้นำตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.80$) กับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร ด้านการอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร ด้านการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร ด้านการเป็นผู้นำตนเอง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร ด้านการเป็นผู้นำในการสร้างทีมงาน มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการเป็นผู้นำตนเอง ด้านการเป็นผู้นำในการสร้างทีมงาน และด้านการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .49–.82 โดยตัวแปรทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันทำนายอภิป്രายความแปรปรวนประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ได้ร้อยละ 68 ($R^2 = .68$) จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณข้างต้น สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = .91 + .30X_7 + .19X_1 + .16X_6 + .14X_5$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Zy' = .35 Z_7 + .24 Z_1 + .19Z_6 + .17Z_5$

การอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในการนำหรือการบริหารจัดการที่ดี จึงส่งผลให้มีข้อคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับคำกล่าวของ (Manz and Sims, 1991, p. 35) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมการบริหารที่จะแนะนำส่งเสริมให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ มณีพันธุ์วงศ์ ธีรวิธ ชาติตันติโชค และพิชญภา ยืนยาว (2564, หน้า 133) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจจา กสิกรรม (2561, หน้า 27) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือ ผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภัญญา สุวรรณดี (2559, หน้า 72) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีสถานภาพ

การดำรงตำแหน่งที่ต่างกันมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำไม่ต่างกัน เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน และมีทักษะในการเป็นผู้นำสูงประกอบกับครุมีความพึงพอใจในการทำงาน จึงทำให้โรงเรียนทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Morphet, 2007, p. 705) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560, หน้า 25) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกันมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำไม่ต่างกัน เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนและมีทักษะในการเป็นผู้นำสูงประกอบกับครุมีความพึงพอใจในการทำงาน จึงทำให้โรงเรียนทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Morphet, 2007, p. 705) ซึ่งสอดคล้องกับ เทพรัตน์ ศรีคราม (2562, หน้า 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชรินทร์ทิพย์ วงศ์ธรรม (2565, หน้า 212) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างทีมงานที่สนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เกิดจากการมีการประชุมวางแผนงานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย บุคลากรมีคุณภาพ มีอุดมการณ์ของโรงเรียนที่ชัดเจน มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นผู้นำโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีบรรยากาศโรงเรียนที่ดีในการเรียน และวัตถุประสงค์ขององค์กร และเกิดจากประสิทธิภาพของบุคลากรที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน ปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติา บินยามัน (2557, หน้า 116) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามสถานภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการทำงานและการบริหารงานในบริบทต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน สุขกาย ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560, หน้า 35) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิภาพของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพดำรงตำแหน่ง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เกิดจากการมีการประชุมวางแผนงานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย บุคลากรมีคุณภาพ มีอุดมการณ์ของโรงเรียนที่ชัดเจน มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นผู้นำโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีบรรยากาศโรงเรียนที่ดีในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา ไชยดำ (2559, หน้า 220)

ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพการบริหารงานด้านหลักสูตรและการสอนแตกต่างกับโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพการบริหารงานด้านหลักสูตรและการสอนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรินทร์ทิพย์ วงศ์ธรรม (2565, หน้า 212) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครพบ โดยภาพรวม พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนำพาสถานศึกษาให้ก้าวหน้าสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลอ อวีย์ (2557, หน้า 146) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กับทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บุตตะวงศ์ (2560, หน้า 74) ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครพบ พบว่า มี 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน โดยมีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการเป็นผู้นำตนเอง ด้านการเป็นผู้นำในการสร้างทีมงาน และด้านการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .36–.89 โดยตัวแปรทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันทำนายอภิปรัชญาความแปรปรวนประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้ร้อยละ 68 ($R^2 = .68$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จในด้านประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน ต้องอาศัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารจะช่วยผลักดันประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จและนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรินทร์ทิพย์ วงศ์ธรรม (2565, หน้า 50) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า มีจำนวน 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และด้านการส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .634 รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .189 ซึ่งตัวแปร ทั้ง 2 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน ได้ร้อยละ 55.10 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .21690$ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรินทร์ อุตสาหะ (2564, หน้า 120) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการประสานงาน ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการเข้ากับสังคมได้ ด้านการมีความคิดริเริ่ม และด้านการยอมรับนับถือ ร่วมกันส่งผลต่อการนิเทศภายในของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 94.3

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้สารสนเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม รวมทั้งได้ทราบข้อสารสนเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการทำวิจัยเรื่องใหม่ หรือการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ทั้งนี้ยังรวมถึงการวางแผนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของตนเอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนตามบริบทที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนที่ดีขึ้น ผู้บริหาร ครู บุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทาง วางแผนการทำงานหรือการบริหารงานโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทั้งยังได้ทราบเกี่ยวกับผลกระทบหรืออุปสรรคในการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในหลากหลายมิติมากยิ่งขึ้น

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน และอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งยังมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีตัวแปรพยากรณ์ 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการเป็นผู้นำตนเอง ด้านการเป็นผู้นำในการสร้างทีมงาน และด้านการให้รางวัลและค่าตอบแทนอย่างสร้างสรรค์ โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 68

ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของตนเอง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียน ครูและนักเรียน หรือการบริหารงานในระดับต่าง ๆ ตามบริบทที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสามารถช่วยกำหนดทิศทางหรือวางแผนการทำงานได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำในด้านดังกล่าว เพื่อส่งผลดีต่อสมรรถนะครูและบุคลากรและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

1.2 ผลจากการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการจัดระบบการบริหารองค์กรให้บรรลุผล และตรงตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทและหลักการในการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ในการบริการและการบริหารทางการศึกษาทุกรูปแบบ

1.3 ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า ด้านที่ส่งผล คือ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการเป็นผู้นำตนเอง ด้านการเป็นผู้นำในการสร้างทีมงาน และด้านการให้รางวัลและค่าตอบแทนอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในระดับอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย อาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น หรือศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง เพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร

2.2 ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม และเขตอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบริหารงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน อาทิ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฯลฯ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิจจา กลิกรรม. (2561). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2561). *Super Leadership: สุดยอดภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- จรินทร์ อุตสาหะ. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เฉลิมชัย หาญกล้า. (2559). *การบริหารการศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชรินทร์ทิพย์ วงศ์ธรรม. (2565). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2558). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำแบบภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21*. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 11(2), 23–25.
- เทพรัตน์ ศรีคราม. (2562). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธ สุนทรายุทธ. (2556). *ทฤษฎีองค์การและพฤติกรรม: หลักการทฤษฎีการวิจัยและปฏิบัติการทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทเนติกุลการพิมพ์จำกัด.
- ธัญญ์ณภัส มณีพันธุ์วงศ์ ธีรวัช ธาตตันติโชค และพิษญาภา ยืนยาว. (2564). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 1*. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(36), 133–143.
- นลธวัช ยุทธวงศ์. (2564). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร*. วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(7), 150–164.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล. (2560). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ลออ วิลัย. (2557). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(2), 143–150.
- วัฒนา จันทูปาน. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนบน*. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 12(1), 66.
- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. คุชชินีพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- _____. (2557). *ภาวะผู้นำทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. นครพนม: กลุ่มนโยบายและแผน.

- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2555). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติดา บินยามัน. (2558). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชาติ เสนาสี และคณะ. (2566). องค์ประกอบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(1), 110-112.
- สุภาวดี บุตตะวงศ์. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมรา ไชยดำ. (2559). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(61), 209-224.
- Flavia L. Eldemire. (2004). Super leadership: the impacts and implications for public education. *Doctoral Dissertations 1896 - February 2014*. 5514.
- Hoy, Wayne K, & Miskel, Cecil. G. (2013). *Educational Administration: Theory Research and Practice*. (7th ed). New York: McGraw-Hill.
- Lunenburg, Fred C & Allan C. Ornstein. (2012). *Educational Administration: Concepts and Practices*. California: SAGE Publications Ltd.
- Manz, C. C & Sims, H. P. (1991). *The New Super Leadership Leading Other to Lead Themselves*. San Francisc: Berreit-Koehler.
- Morphet. (2007). The Administration of the School Administrators. *Dissertation Abstract International*, 34(03), 705-A.